

Styl publicystyczny – ćwiczenia redakcyjne

Publicystyka – zarejestrowane i rozpowszechniane wypowiedzi, zawierające fakty wraz z komentarzem, na aktualne tematy polityczne, społeczne, kulturalne, gospodarcze, sportowe.

W wypowiedziach publicystycznych stosuje się środki perswazyjne, a celem jest oddziaływanie na opinię publiczną. Teksty publicystyczne naświetlają fakty z punktu widzenia dziennikarza, który je komentuje i objaśnia.

Nazwa publicystyka wywodzi się od łacińskiego słowa *publicare* (oddać do publicznego użytku, podać do wiadomości, ogłosić, obwieścić). Już samo pochodzenie wyrazu wskazuje, że określa się tym terminem formy powszechnego udostępniania informacji. Korzenie niektórych form publicystyki sięgają starożytności, jednak dynamiczny jej rozwój nastąpił wraz z pojawieniem się w XVII wieku pierwszych tytułów prasowych.

Teksty publicystyczne mogą być przekazywane odbiorcom w różny sposób:

- w formie pisemnej (np. na łamach prasy),
- za pośrednictwem radia,
- za pośrednictwem telewizji,
- ważnym środkiem masowego przekazu jest też współcześnie internet.

Celem tekstów publicystycznych jest przekazanie czytelnikowi informacji i opinii w sposób przyciągający uwagę. W gatunkach dziennikarskich na pierwszy plan wysuwa się komunikowanie, a nie uzyskanie efektów artystycznych. Najważniejsze cechy stylu:

- komunikatywność
- jasność
- zwięzłość
- dynamika i obrazowość

Zadanie

Jakiego stylu użyto w tekście? Wskaż jego cechy?

„Wraz ze zgłoszeniem wniosku należy złożyć podpisaną przez członków zarządu listę wspólników z podaniem imienia i nazwiska oraz ilość i wysokość udziałów każdego z nich. Jeżeli umowa spółki nie została zgłoszona do zarejestrowania w ciągu sześciu miesięcy, umowa traci moc obowiązującą.”

Zadanie

Przeczytaj uważnie poniższy tekst źródłowy (fragmenty) o plemionach Europy:

„W IX wieku kraje Europy rozumianej jako krąg cywilizacji, wciśnięte między Bizancjum, islam i krąg ludów pogańskich, nie były zbyt rozległe. Wówczas jednak uzyskały tożsamość kulturową, nawiązując do tradycji dawnego cesarstwa, ale opierając się także na tradycji plemiennej ludów tworzących nową mapę polityczną w zachodniej, łacińskiej i katolickiej części kontynentu. Ojcem tej Europy (tak nazywanym już przez współczesnych) był Karol Wielki.

Podróż cesarska do Gniezna spowodowana była szczególnie korzystnym dla Chrobrego zbiegiem okoliczności. Jedną z najbardziej znanych postaci na dworze cesarza rzymskiego – biskup praski Wojciech, osobisty przyjaciel Ottona III, zginął w 997 r. Z rąk pogan podczas swej misji chrystianizacyjnej w Prusach. I Otton i Wojciech mieli przed oczyma ideę wskrzeszenia Rzymu – uniwersalnego państwa chrześcijańskiego. Pod koniec X wieku mogło się wydawać, że czas zjednoczenia Włoch, Niemiec, Francji i nowych ziem – Słowiańszczyzny jest już niedaleki...”

Na podstawie artykułu Henryka Samsonowicza *Odprawa u Bolesława*, *Polityka* 10/2000.

Wybierz właściwą odpowiedź:

Autor tekstu posłużył się stylem:

- A. potocznym,
- B. popularnonaukowym,
- C. urzędowym,
- D. artystycznym.

Zadanie

Przeczytaj uważnie poniższy tekst źródłowy:

„Data Wydarzenie

1000 p.n.e. - Chińczycy konstruują pierwsze latawce – urządzenia latające, cięższe od powietrza.

I wiek p.n.e. - Owidiusz w Przemianach i Sztuce kochania przedstawia grecki mit o Dedalu i Ikarze.

XV wiek - Leonardo da Vinci jako pierwszy Europejczyk prowadzi badania naukowe nad lotem ptaka i sporządza szkice latających maszyn.

21 XI 1783 - Dwaj Francuzi odbywają pierwszy swobodny lot balonem skonstruowanym przez braci Montgolfier.

25 IX 1852 - Po raz pierwszy wznosi się w powietrze zbudowany przez Henri Giffarda sterowiec, czyli kierowalny balon.

1881 - Otto Lilienthal jako pierwszy leci w przestworza skonstruowanym przez siebie szybowcem.

17 XII 1903 - Odbywa się pionierski lot konstruktorów samolotu – Orville'a i Wilbruma Wrightów.

Na podstawie: Anna Sproule, Bracia Wright. *Dzieje budowy pierwszego samolotu, który wzbił się w powietrze.*

Wybierz właściwą odpowiedź:

W tekstach popularnonaukowych kalendarium służy do:

- A. analizowania źródeł historycznych,
- B. zaprezentowania faktów z otaczającej rzeczywistości,
- C. uporządkowania informacji w sposób chronologiczny,
- D. przedstawienia faktów w układzie przyczynowo- skutkowym.

Zadanie

Przeczytaj uważnie poniższy tekst źródłowy:

„List musi stanowić produkt rozwiniętej cywilizacji (nadawca musi umieć pisać, odbiorca – czytać, posłaniec być godny zaufania i móc poruszać się po kraju względnie bezpiecznie). Rozległym scentralizowanym monarchiom starożytnego Bliskiego Wschodu niezbędna była dobra łączność w przestrzeni, aby móc w granicach swych państw skutecznie sprawować rządy. Wiele tysięcy listów zapisanych pismem klinowym na glinianych tabliczkach wykopali archeologowie z piasków Mezopotamii. Najstarszy znany list egipski wysłał około r. 2400 p.n.e. faraon Pepi II niejakiemu Hirufowi. Egipcjanie korespondowali dużo i ochoczo – papirus był świetnym i praktycznym materiałem piśmiennym. Sygnały optyczne stosowane były głównie w starożytnej Grecji. W czasach historycznych jednak używano przede wszystkim gońców pieszych, biegaczy długodystansowych, którzy przekazywali wiadomości ustnie. Najslynniejszym z nich był legendarny żołnierz, wysłany w 490 r. p.n.e. pod Maratonem. (...)”

Na podstawie: Władysław Kopaliński, *Opowieści o rzeczach powszednich*, Warszawa 1988

Wybierz właściwą odpowiedź:

Cechą stylu popularnonaukowego, który charakteryzuje podany tekst, jest:

- A. przekazanie fachowych informacji w powszechnie zrozumiały sposób,
- B. przewaga autorskiego komentarza nad prezentowaniem faktów,
- C. obecność dużej liczby dat w tekście,
- D. stosowanie prostych zdań w celu przedstawienia wydarzeń w zwięzły sposób.

Podsumujmy:

1. Wypowiedź zazwyczaj pełni jakąś funkcję, czemuś służy. I właśnie ze względu na funkcję wypowiedzi wyróżniamy rozmaite style języka. Najbardziej znane (czyli takie, które musisz znać) to:
 - styl artystyczny,
 - styl naukowy lub popularnonaukowy,
 - styl urzędowy,
 - styl publicystyczny,
 - styl potoczny.